

Llyr Gruffydd AC
Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Tŷ Hywel
Bae Caerdydd
CF99 1NA

3 Mai 2019

Annwyl Llyr

Diweddariad ar y Cynllun Ymadael Gwirfoddol a Llacio Cap y Sefydliad

Rwy'n ysgrifennu i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor am Gynllun Ymadael Gwirfoddol y Comisiwn a'r cap ar nifer staff y sefydliad.

Cynllun Ymadael Gwirfoddol

Yn ystod ein sesiwn dystiolaeth (Craffu ar Gyllideb Ddrafft 2019-20) ar 3 Hydref 2018, gwnaethom hysbysu'r Pwyllgor nad oedd y Comisiwn eto wedi gwneud penderfyniad i symud ymlaen gyda Chynllun Ymadael Gwirfoddol. Yn dilyn hynny, gwnaethom ysgrifennu atoch ar 20 Tachwedd 2018 i gadarnhau bod y Comisiwn, yn ei gyfarfod ar 5 Tachwedd, wedi cytuno i gynnis Cynllun Ymadael Gwirfoddol i'r holl staff er mwyn sicrhau bod y Comisiwn yn gallu parhau i ddarparu'r sgiliau, yr arbenigedd a'r capasiti angenrheidiol i gefnogi'r Cynulliad drwy'r heriau penodol yn sgil Brexit a Newid Cyfansoddiadol.

Yn wahanol i lawer o sefydliadau'r sector cyhoeddus, nid yw Comisiwn y Cynulliad yn cynnis Cynllun Ymadael Gwirfoddol yn rheolaidd. Y tro diwethaf i gynllun o'r fath fod ar gael oedd yn ystod 2015/16. Roedd y Cynllun Ymadael Gwirfoddol diweddaraf yn agored i geisiadau rhwng mis Rhagfyr 2018 a mis Ionawr 2019.

Nodau'r Cynllun, wedi deillio'n uniongyrchol o'r adolygiad capasiti, oedd:

- Caniatáu i'r sefydliad ymateb i newidiadau yn ei ofynion sgiliau;
- Gwella effeithlonrwydd y gweithlu;
- hwyluso newid sefydliadol;

- sicrhau arbedion tymor hir lle y bo modd a/neu osgoi costau ychwanegol wrth fodloni prinder sgiliau.

At ei gilydd, cafwyd 43 o geisiadau ac ystyriwyd y rhain yn erbyn meini prawf y cynllun gan Banel a oedd yn cynnwys Ymgynghorydd Annibynnol i'r Comisiwn ac roedd aelod o Ochr yr Undebau Llafur a'r Pennaeth Llywodraethu a Sicrwydd yn arsylwi. Roedd asesiad y Panel o bob cais yn seiliedig ar y wybodaeth yn y cais, wedi'i gefnogi a'i sgorio gan y rheolwr llinell perthnasol ac yn ddarostyngedig i waith cymedroli gan banel cymedroli annibynnol. Derbyniwyd 22 o geisiadau. Ystyriwyd 4 cais arall ar apêl a chawsant eu cymeradwyo ar ôl ystyried gwybodaeth ychwanegol nas rhoddwyd yn y cais. Wedi hynny, gwrthododd dau ymgeisydd gynnig y Cynllun Ymadael Gwirfoddol. Felly, bydd 24 o staff yn ymadael erbyn mis Medi 2019.

Yn dilyn hynny, cynyddwyd y gyllideb gychwynnol o £800,000 yng nghyfarfod y Bwrdd Gweithredol i £950,000 ac yna ei chynyddu ymhellach i £1.016 miliwn. Ar ôl cwblhau'r broses apelio, ac i ymdrin â nodau'r cynllun, roedd y gost derfynol o fewn y gyllideb y cytunwyd arni, ac roedd ymhell o fewn cyllideb gymeradwy Cynllun Swyddfa'r Cabinet o £1.5 miliwn.

Rydym yn hyderus y dilynodd y broses yr arfer gorau ac yr ystyriwyd y gwersi a ddysgwyd o'r Cynllun Ymadael Gwirfoddol blaenorol yn 2015-16. Gwnaethom sicrhau y darparwyd sicrwydd annibynnol a gwrthrychol ar gyfer pob cam o'r Cynllun. Credwn fod y Cynllun wedi bod yn effeithiol ac wedi cyflawni'r nodau, yn ogystal â chynnig cyfle arwyddocaol i wneud newidiadau sefydliadol gwerthfawr i wella effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd.

Cap y Sefydliad

Ym mis Tachwedd 2017, gwnaethom ysgrifennu at y Pwyllgor Cyllid a datgan:

Yn y flwyddyn ariannol bresennol, mae'r corff staffio y cytunwyd arno yn cynnwys 460 o swyddi wedi'u llenwi, 27 o swyddi sy'n wag ar hyn o bryd a 4 swydd prentis; felly cyfanswm y swyddi sefydledig yw 491. Gan symud ymlaen, o fewn y terfyn uchaf sefydledig a gytunwyd, bydd y Comisiwn yn ymdrechu i gynnal lefelau effeithiol o wasanaeth i gefnogi Aelodau ac ymgysylltu â'r cyhoedd.

Yn ystod ein sesiwn dystiolaeth (Craffu ar Gyllideb Ddrafft 2019-20) ar 3 Hydref 2018, hysbyswyd y Pwyllgor y canlynol am y Comisiwn:

at the moment staying within that establishment post count of 491 that we gave you an undertaking last year that we would stay within. And we are managing dynamically to make sure that we can meet the new demands from within that staff cohort.

Am y 15 mis diwethaf, rydym wedi gallu bodloni'r holl ofynion a osodwyd ar y Comisiwn o fewn y terfyn sefydliad hwn. Rydym wedi llwyddo i gyflawni hyn drwy flaenoriaethu sut rydym yn defnyddio'r adnoddau sydd ar gael a thrwy ailddyrrannu 12 swydd bresennol yn llwyddiannus o wasanaethau ar draws y Comisiwn, i gefnogi paratodau ar gyfer Brexit.

Fodd bynnag, yn ein llythyr ar 20 Tachwedd 2018 at y Pwyllgor Cyllid, gwnaethom sicrhau y byddai'r dull uchod yn 'helpu i sicrhau y gall y Comisiwn barhau i ddarparu'r sgiliau, yr arbenigedd a'r gallu angenrheidiol i gefnogi'r Cynulliad drwy'r heriau penodol a ddaw yn sgil Brexit a Newid Cyfansoddiadol, wrth barhau i weithio, cyhyd ag sy'n bosibl, o fewn cap cyffredinol y sefydliad o 491 o swyddi.' Mewn geiriau eraill, efallai y daw adeg pan fyddai angen dull gwahanol.

Fel y nodwyd, wrth gyflwyno ein trosolwg o'r gyllideb ar ddechrau cyfnod y Cynulliad hwn, roedd yn amhosibl rhagweld effeithiau ymadael â'r Undeb Ewropeaidd a newid cyfansoddiadol dros y pum mlynedd, na phryd y byddem yn teimlo'r effeithiau hynny. Rydym wedi cyrraedd y pwynt hwnnw erbyn hyn. Nododd ein hymarferion cynllunio capasiti ym mis Ionawr a mis Chwefror 2019 fwelch sylweddol rhwng y galw a'r capasiti a hefyd nad oedd bellach yn gynaliadwy parhau i ailddyrrannu swyddi presennol, heb achosi effaith sylweddol ar ddarparu gwasanaethau. O ganlyniad, er bod y Cynllun Ymadael Gwirfoddol yn llwyddiannus o ran cyflawni ei amcanion, daethom i'r casgliad na fydd yn creu digon o swyddi gwag yn syth i allu bodloni'r gofynion a achoswyd yn bennaf gan Brexit.

Yn ei gyfarfod ar 4 Mawrth 2019, trafododd y Comisiwn gynigion i lacio cap y sefydliad o 491 o swyddi, i ddarparu adnoddau ychwanegol, yn bennaf i wynebu heriau Brexit. Roedd

y Comisiwn yn cydnabod y pwysau ac roedd yn gefnogol mewn egwyddor, ond gofynnodd am ragor o fanylion am y nifer yr adnoddau ychwanegol a ddisgwylir, a sicrwydd y gellid eu rheoli o fewn y gyllideb bresennol.

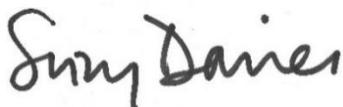
Rhodddwyd rhagor o wybodaeth i'r Comisiwn yn ei gyfarfod ar 1 Ebrill. Dangosir y wybodaeth hon yn Atodiad 1. Yn dilyn trafodaeth, cytunodd y Comisiwn ar gynnydd i gap y sefydliad o 6 swydd, o 491 i 497.

Rydym wedi ymrwymo i hysbysu'r Comisiwn o'r nifer yn y sefydliad ac unrhyw newidiadau ym mhob un o gyfarfodydd y Comisiwn a byddwn yn parhau i edrych yn fanwl ar opsiynau i ailflaenoriaethu swyddi mewnol wrth iddynt ddod yn wag, er mwyn lleihau'r newid cyffredinol i'r sefydliad.

Hefyd, hoffwn achub ar y cyfle hwn i sicrhau'r Pwyllgor ein bod yn parhau i fod mor ymrwymedig ag erioed i ddarparu sicrwydd drwy waith craffu ac archwilio allanol, yn ogystal â'n fframwaith llywodraethu mewnol. Mae'r gwaith hwn yn hanfodol wrth ategu ein hyder ein bod yn defnyddio adnoddau'n effeithlon, yn ddarbodus ac yn effeithiol wrth gyflwyno ein gwasanaethau i'r Cynulliad.

Os bydd gennych gwestiynau neu os hoffech gael rhagor o wybodaeth, mae croeso i chi roi gwybod i mi.

Yn gywir

Suzy Davies

cc Gomisiynwyr y Cynulliad, Manon Antoniazzi, Nia Morgan

Atodiad 1

Darn o Bapur y Comisiwn, 1 Ebrill 2019.

Bu cynnydd sylweddol yn nifer ac ystod y gweithgarwch Brexit ers mis Medi 2018, gyda chynnydd ym maint y ddeddfwriaeth (mewn cysylltiad â Brexit ac fel arall) rhwng mis Ionawr a mis Mawrth. Er enghraifft, cyflwynwyd mwy o offerynnau statudol ym mis Ionawr/Chwefror 2019 nag yn ystod 2018 gyfan. Yn ei gyfarfod ar 18 Mawrth 2019, trafododd y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol faint digynsail o ddeddfwriaeth: Bil a 40 o offerynnau statudol.

Ar draws Cyfarwyddiaeth Busnes y Cynulliad, mae angen cynyddu hyblygrwydd, sgiliau a chydnerthedd i ymateb i'r heriau deddfwriaethol presennol ac yn y dyfodol a heriau eraill. Mae trefniadau staffio tymor byr wedi gweithio'n dda, ond nid ydynt bellach yn gynaliadwy ac mae bwlch sylweddol rhwng y galw a'r capasiti. Fel y disgrifiwyd yn y papur diweddar i'r Comisiwn, gellir ateb y galw hwn os oes gennym rywfaint o hyblygrwydd i amrywio ein sefydliad o gwmpas y cap presennol o 491, gan aros o fewn yr adnoddau ariannol presennol.

Byddai'r gallu i amrywio'r sefydliad a nifer y staff, ochr yn ochr â'n prosesau presennol ar gyfer adolygu ac ailflaenoriaethu swyddi gwag, yn ein galluogi i leihau'r effaith barhaol ar y sefydliad, wrth ein galluogi i ddiwallu anghenion brys. Er mwyn rhoi sicrwydd nad yw'r newidiadau'n mynd yn ormodol, byddem yn bwriadu adrodd ar y nifer yn y sefydliad a newidiadau i'r Comisiwn ym mhob cyfarfod.

Rydym wedi ystyried yn ofalus a fyddai penodiadau cyfnod penodol neu dros dro yn gweithio. Fodd bynnag, ni allwn osod amserlenni diffiniedig yn rhwydd ar gyfer y swyddi y mae angen i ni benodi pobl iddynt. Mae angen i ni fod yn gystadleuol yn y farchnad yn erbyn cyflogwyr eraill sy'n cynnig contractau parhaol ac, yn olaf, o ystyried lefel y newid yn y sefydliad, rydym yn credu y gallwn leihau'r effaith gyffredinol ar y sefydliad. Felly, bydd angen penodiadau parhaol.

Mae angen 6 swydd ychwanegol arnom ar unwaith, fel a ganlyn:

- 2 Swyddog Materion Ewropeaidd/Rhyngwladol, y ddau wedi'u lleoli yn y Gwasanaeth Ymchwil, ond yn cefnogi gweithgareddau ar draws Cyfarwyddiaeth Busnes y Cynulliad. Yn y tymor byr i'r tymor canolig, bydd y swyddogion hyn yn ategu gwaith Brexit. Yn y tymor hwy, mae'r swyddi hyn yn galluogi'r Gyfarwyddiaeth i ddatblygu arbenigedd ar draws ystod o feysydd polisi, a fydd yn galluogi gwaith

monitro trefniadau ar ôl Brexit yn effeithiol, megis fframweithiau cyffredin, cytundebau masnach, a chytundebau rhynglywodraethol.

- 1 dirprwy glerc i'r Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol, i ategu'r cynnydd yn y ddeddfwriaeth oherwydd Brexit, yn ogystal â darparu cydnerthedd i'r tîm hwn yn y tymor hwy. Byddai hyn yn galluogi gwaith cynllunio olyniaeth; mae gennym Glerc ac Ail Glerc profiadol y mae'r staff yn dibynnu arnynt i gael cyngor ac arweiniad ar waith craffu deddfwriaethol.
- 1 Clerc/Arweinydd Tîm ar gyfer Deddfwriaeth, wedi'i leoli yng Ngwasanaethau'r Siambr a Phwyllgorau, ond yn gweithio ar draws y Gyfarwyddiaeth. Mae llawer o brosiectau y mae angen adnoddau lefel uwch penodol arnynt. Bydd hyn yn rhoi rhagor o hwb i'n capasiti a'n gallu drwy gael arbenigedd a dyfnder gwybodaeth ar draws y broses deddfwriaethol gyfan. Byddem yn cylchdroi clercod drwy'r rôl hon, gan gynyddu sgiliau a chydnerthedd ar draws y Gyfarwyddiaeth. Mae hon yn fersiwn wedi'i hail-lunio o swydd sefydledig sydd wedi bod yn wag ers i ddeiliad y swydd symud i rôl dros dro. Bydd llenwi'r swydd wag hon yn barhaol yn cynyddu nifer y staff.
- 1 cyfieithydd cyfreithiol arbenigol ac 1 cyfieithydd ar y pryd/golygydd aml-sgiliau. Wrth i faint busnes y Cynulliad gynyddu, mae'r galw am wasanaeth cyfieithu a chofnodi hefyd yn cynyddu. Mae hyn yn cynnwys cyfieithu ysgrifenedig, cofnodi a chyfieithu ar y pryd. Gellir ateb rhywfaint o'r galw drwy gontractau allanol, ond mae angen adnoddau arbenigol arnom yn fewnol, yn enwedig ar gyfer deddfwriaeth.

